

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	257
Land:	Eritrea
Kilde:	Migrationsverket
Titel:	Rettsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar om asyl från personer som åberopar att de kommer från Eritrea
Udgivet:	15. juni 2016
Optaget på baggrundsmaterialet:	5. september 2016

Rättsligt ställningstagande

angående

**prövningen av ansökningar om asyl
från personer som åberopar att de
kommer från Eritrea**

Lifos rapport

*Landrapport Eritrea*¹ ligger till grund för detta ställningstagande.

Sammanfattning

- Presumtionen vid prövningen av en ansökan från en eritreansk medborgare är att uppehållstillstånd ska beviljas. Därför är det av stor vikt att hemvist/medborgarskap och faktorer som ger misstanke om att sökanden begått allvarlig brottslighet som avses i 4 kap. 2 b-c §§ utlänningslagen i hemlandet utreds noggrant i varje enskilt ärende
- Det föreligger ett generellt hinder mot att tvångsvis verkställa en person till Eritrea.

¹ Lifos 36406, Migrationsverket, Landrapport Eritrea, 2015-12-15.

Bakgrund

I ett rättsligt ställningstagande från den 5 december 2013 lämnade rättschefen rekommendationer för de asylskäl som vanligen åberopas av eritreaner.

Därefter har flera länders migrationsmyndigheter samt EASO kommit med rapporter kring situationen i Eritrea. Bland annat har migrationsmyndigheterna i Danmark och Norge genomfört utredningsresor till Eritrea. Migrationsverket har i juli 2015 genomfört en utredningsresa till Eritrea.

Mot bakgrund av den relativt omfattande mängden av ny rapportering kring läget i landet som publicerats sedan det senaste rättsliga ställningstagandet finns det skäl för rättschefen att på nytt lämna rättsliga rekommendationer för prövningen av ansökningar för personer som åberopar att de kommer från Eritrea.

Rättslig bedömning

1. Avvisning av ansökan eller prövning i sak

Det finns anledning att inledningsvis erinra om att en asylsökandes identitet och hemvist måste utredas noggrant². Om en person inte kan göra sannolikt att han eller hon är medborgare i Eritrea, ska ansökan om asyl inte heller prövas mot förhållandena i Eritrea.

Om den sökande gjort sannolikt att han eller hon är medborgare i Eritrea måste likväl den sökandes eventuella anknytning till eller vistelse i ett annat land än Eritrea utredas väl.

En eritreansk medborgares ansökan om internationellt skydd ska, om det inte finns förutsättningar att *avvisa* ansökan enligt 5 kap. 1 b-c §§ utlänningslagen, som utgångspunkt prövas mot Eritrea.³

² Se SR 07/2016, Rättsligt ställningstagande angående utredning och prövning av identitet och medborgarskap samt hemvist och vanlig vistelseort i asylärenden och RCI 09/2013, Rättsligt ställningstagande angående metod för prövning av tillförlitlighet och trovärdighet.

³ Se MIG 2012:9, MIG 2012:20, MIG 2015:12 och SR 09/2015, Rättsligt ställningstagande angående avvisning av ansökan om uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § b utlänningslagen (2005:716).

2. Bedömning av skyddsbehov mot Eritrea

2.1. Allmänt om den individuella bedömningen

De bestämmelser som blir aktuella vid prövning av skyddsskäl mot Eritrea är bestämmelsen om flyktingskap i 4 kap. 1 § utlänningslagen samt bestämmelsen om alternativt skyddsbehov i 4 kap 2 § första stycket 1 p. första ledet utlänningslagen.

Det råder varken väpnad konflikt eller svåra motsättningar i Eritrea.

En prövning av åberopat skyddsbehov är som utgångspunkt alltid individuell. Det gäller att utreda och bedöma vilken betydelse och vilka följder de anförda omständigheterna har för just den sökande vid en framtidsytande bedömning. Vid den individuella bedömningen finns inget krav på att den sökande gör sannolikt att han eller hon tidigare har råkat ut för skyddsgrundande behandling, men detta kan vara en indikation på att fortsatt risk föreligger. Det är en framtidsytande riskbedömning som ska göras av den sökandes situation.⁴

De rekommendationer på bedömningar som görs i detta ställningstagande får inte ses som absoluta och uttömmande, utan rekommendationerna kan, beroende på övriga omständigheter, visa sig inte passa in på det enskilda ärendet. Det ska också påpekas att flera flyktinggrunder kan förekomma samtidigt för en sökande.

2.2. Allmänt om bedömningen av skyddsbehov mot Eritrea

De särskilda svårigheterna avseende landinformation om Eritrea finns beskrivet i *Landrapport Eritrea*. Med anledning av denna problematik finns det skäl att iakttä en generell försiktighet vid prövning av skyddsbehov mot Eritrea.

I detta ställningstagande tas endast de vanligaste åberopade asylskälen upp. Oavsett vilka skäl som anförs till stöd för en eritreans skyddsbehov måste alltid aktuell och relevant landinformation beaktas. Av aktuell landinformation framgår att Eritrea är en av världens mest repressiva regimer. Ingen form av politisk opposition tolereras och yttrande- och pressfriheten är allvarligt inskränkt. Detta innebär att en person som gör sannolikt att han eller hon utövar eller har utövat någon form av politisk aktivitet eller gett uttryck för en kritisk inställning till regimen eller någon form av politisk eller religiös uppfattning som inte godkänts av regimen kommer att ses som motståndare till regimen och riskerar förföljelse vid ett återvändande.

⁴ Se Prop. 2009/10:31 s. 101 och RCI 11/2009, Rättschefens rättsliga ställningstagande angående flykting och skyddsbehovsbedömningar rörande sökande som tillhör särskilt utsatta grupper

Det måste härvid beaktas att Eritrea bedriver en omfattande underrättelseverksamhet utomlands för att övervaka oppositionella i utlandet.

2.3. Nationaltjänsten

Nationaltjänsten är obligatorisk för alla eritreanska medborgare. Tjänstgöringen är fortsatt på obestämd tid. Det har skett och fortsätter att ske s.k. demobilisering, innebärande att en eritreans tjänstgöringsplikt inom nationaltjänsten upphör. Det finns dock ingen verifierbar information i form av exempelvis officiella riktlinjer kring när och varför ett sådant beslut fattas för en viss person, utan detta förefaller ske godtyckligt. Det finns därutöver information om att minderåriga rekryteras till nationaltjänsten.

Av landinformationen framgår alarmerande uppgifter om risken för övergrepp inom ramen för nationaltjänsten. I synnerhet gäller detta vid den militära grundutbildningen samt vid en fortsatt tjänstgöring inom militären. De förhållanden med tortyr och hård bestraffning som av aktuell och relevant landinformation beskrivs vara utbredd samt tillämpad på godtyckliga grunder av enskilda befäl, riskerar att drabba alla som genomgår den militära grundutbildningen och som sedan tjänstgör inom militären. Kvinnor löper som regel en större risk för utsatthet inom militären. Sexuellt våld mot kvinnor är utbrett på militära träningsläger.

Vid tjänstgöring inom den civila sektorn finns inget belägg i aktuell och relevant landinformation för att tortyr eller godtycklig bestraffning är vanligt förekommande.

Rättslig slutsats

En sökande som åberopar risken för att kallas in till nationaltjänsten som skäl för sitt skyddsbehov bör betraktas som åtminstone alternativt skyddsbehövande. Det är förhållandena vid tjänstgöring inom militären som ligger till grund för denna bedömning. Förhållandena vid tjänstgöring i den civila sektorn är inte *i sig* tillräckliga för att konstatera ett alternativt skyddsbehov. Den omständigheten att en rekryt när som helst kan förflyttas till den militära delen samt att landinformation talar för att en stor majoritet av rekryterna tjänstgör i den militära delen, innebär ändå att det för en sökande som gör sannolikt att han eller hon kommer att kallas in till nationaltjänsten vid ett återvändande, finns grundad anledning att anta att han eller hon riskerar sådan skyddsgrundande behandling och bestraffning som avses i 4 kap. 2 § första stycket 1 p. första ledet utlänningslagen.

Vid en individuell bedömning kan förhållandena för kvinnor inom militären utgöra förföljelse pga. kön och därmed medföra flyktingskap enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen.

2.4. Desertering och undanhållande från nationaltjänsten

Landinformationen kring behandlingen av personer som på olika sätt hållit sig undan nationaltjänsten är inte entydig. Straff för förseelserna finns i eritreansk lag. Det saknas information kring hur lagen följs, men att personer riskerar att straffas mycket hårt framgår av landinformation. Vanligast verkar vara att godtycklig bestraffning utdöms på utomrättslig nivå. Straffet kan i praktiken innebära tortyr och frihetsberövanden under lång tid och under svåra förhållanden.

Av viss senare landinformation framgår att bestraffningen för personer som deserterat eller undanhållit sig nationaltjänsten blivit betydligt mer begränsad. I synnerhet gäller detta undanhållande från tjänstgöring i den civila sektorn. Informationen i denna del får dock, mot bakgrund av de stora svårigheterna med att erhålla empirisk information från sådana förhållanden i Eritrea, hanteras med viss försiktighet.

Den eritreanska regeringens uppfattning om desertörer och personer som undanhållit sig tjänstgöring berörs mycket begränsat i aktuell landinformation. Mot bakgrund av att ”straffet” också i de flesta fall förefaller bestämmas godtyckligt och på lokal nivå kan möjligen slutsatsen dras att det inte finns någon enhetlig central linje eller doktrin kring nivån på och syftet med bestraffningen. Det får förmodas, vilket också till viss del vinner stöd av landinformation, att desertering och undanhållande från militär tjänstgöring betraktas betydligt mer allvarligt än undanhållande från den civila delen.

Av landinformation framkommer att familjemedlemmar på olika sätt kan straffas med anledning av en persons förseelser. Frihetsberövanden, böter och konfiskering av egendom är exempel på straff. Någon systematik kan dock inte anses finnas, utan det förefaller godtyckligt om så sker.

Rättslig slutsats

Det saknas tydligt stöd i landinformation för slutsatsen att alla personer som på något sätt undanhållit sig tjänstgöring ses som politiska motståndare till den eritreanska regeringen. Bedömningen om en sådan sökande riskerar förföljelse på grund av (tillskriven) politisk uppfattning enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen måste således vara individuell. Vid bedömningen bör särskilt beaktas om den sökande deserterat från pågående tjänstgöring samt om det handlar om tjänstgöring inom militären.

En sökande som gör sannolikt att han eller hon undanhållit sig från nationaltjänsten ska, även om personen inte är flykting enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen, likväl anses som alternativt skyddsbehövande.

Mot bakgrund av den bestraffning som den närmast samstämmiga landinformationen vittnar om, finns det grundad anledning att anta att den sökande vid ett återvändande riskerar sådan skyddsgrundande behandling och bestraffning som avses i 4 kap. 2 § första stycket 1 p. första ledet utlänningslagen.

Familjemedlemmar till personer som undanhållit sig eller deserterat kan råka ut för repressalier från eritreanska myndigheter. Mot bakgrund av arten och omfattningen av repressalierna samt att det råder stor osäkerhet kring hur vanligt det är, kan inte *enbart* omständigheten att en sökande är familjemedlem till en person som undanhållit sig eller deserterat från nationaltjänsten ligga till grund för att konstatera ett skyddsbehov. En individuell bedömning måste göras i varje enskilt fall.

2.5. Folkarmén⁵

Av landinformation framgår att det råder stor oklarhet angående syftet och bakgrunden till inrättandet av folkarmén. Det är viktigt att hålla isär folkarmén och nationaltjänsten. Det råder tveksamhet vilka som eventuellt kan komma att undantas från tjänstgöring inom folkarmén, men det tycks som att samtliga vuxna personer i Eritrea som har undantagits eller slutfört sin tjänstgöring inom den militära delen av nationaltjänsten är tillgängliga. Det förefaller vidare som att en person som genomför nationaltjänst i den civila sektorn är tillgänglig för tjänstgöring i folkarmén.

Av landinformation framgår att undanhållande från tjänstgöring innebär risk för hård bestraffning. Långa fängelsestraff och godtycklig och utomrättslig bestraffning kan förekomma. Det finns dock inga uppgifter i landinformationen som tyder på att personer som undanhållit sig tjänstgöring i folkarmén betraktas som motståndare till regimen. Vad som, utifrån landinformation, är känt om karaktären på tjänstgöringen pekar på att förhållandena under utbildningsomgången kan vara svåra. Ingen information finns dock om att personer under tjänstgöringen utsätts för övergrepp eller godtyckliga bestraffningar.

Rättslig slutsats

En sökande från Eritrea som gör sannolikt att han eller hon undanhållit sig från tjänstgöring inom folkarmén riskerar sådan skyddsgrundande behandling och bestraffning som avses i 4 kap. 2 § första stycket 1 p. första ledet utlänningslagen. Förutsättningar för alternativt skyddsbehov föreligger således.

En sökande som lämnat landet med utresevisum bör i normalfallet ha svårt att göra sannolikt undanhållande från folkarmén. Detta då en person som förväntas inställa sig till folkarmén inte kommer att beviljas ett utresevisum.

⁵ Se även Lifos 36272, Temarapport: folkarmén i Eritrea, 2015-11-23.

Enbart omständigheten att en person kan komma att tvingas tjänstgöra inom folkarmén kan inte ligga till grund för ett skyddsbehov. Karaktären av tjänstgöringen i sig kan inte anses så allvarlig till sin natur att ett skyddsbehov enligt 4 kap. utlänningslagen kan uppkomma.

2.6. Illegal utresa

Genom införandet av folkarmén finns information om att det har blivit än svårare att få utresevisum. Av landinformationen framgår vidare att illegala utresor från Eritrea sker i stor omfattning. Det förefaller relativt lätt att lämna Eritrea illegalt och ta sig in i Sudan eller Etiopien.

Det går inte av landinformation att dra slutsatsen att en illegal utresa *i sig* leder till allvarliga repressalier från eritreanska myndigheters sida. Det finns mer stöd för uppfattningen att det väsentliga för eritreanska myndigheters agerande vid en persons återvändande är orsaken till den illegala utresan. Handlar det om en person inom ålder för nationaltjänst som har lämnat landet illegalt så är det troligen undanhållandet från nationaltjänst som kommer att leda till hård bestraffning vid ett återvändande och inte den illegala utresan. Det ska emellertid framhållas att den eritreanska lagen föreskriver straff med fängelse i upp till fem år för illegal utresa. Det saknas information kring om aktuell lagstiftning tillämpas i praktiken, men då fängelseförhållandena i Eritrea är mycket svåra måste det vid en bedömning beaktas om en sökande riskerar ett sådant straff⁶.

Rättslig slutsats

Sammantaget saknas det stöd i landinformation för slutsatsen att *enbart* den omständigheten att en person som lämnat Eritrea illegalt skulle ses som en politisk motståndare vid ett återvändande och därmed riskera flyktinggrundande förföljelse enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen. Däremot bör, mot bakgrund av risken för ett förhållandevis långt fängelsestraff, den sökande anses vara alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 p. första ledet utlänningslagen. Ett fängelsestraff i Eritrea bör, med anledning av de mycket svåra förhållandena i fängelser och den risk för tortyr och godtyckliga bestraffningar som där föreligger, ligga till grund för alternativt skyddsbehov.

2.7. Asylansökan/verkställighet/återvändande

Det framgår av flera källor att en eritrean som fått avslag på sin asylansökan och som återvänder med tvång riskerar allvarliga övergrepp. Därtill framkommer att de allvarliga övergreppen har sin grund i att personens ansökan om asyl betraktas som en fientlig handling mot Eritreas regering. Det finns dock viss information som pekar på att det är svårt, på grund av bristen på empirisk kunskap, att dra sådana slutsatser.

⁶ Jämför MIG 2014:24.

Rättslig slutsats

En eritrean som i samband med prövningen av skyddsbehov gjort sannolikt att den eritreanska regimen känner till att han eller hon ansökt om asyl i Sverige, riskerar förföljelse p.g.a. (tillskriven) politisk uppfattning vid ett återvändande. Vid denna bedömning ska beaktas att Eritrea bedriver en omfattande underrättelseverksamhet i utlandet. En sådan person ska alltså anses vara flykting.

Tvångsvisa verkställigheter av eritreaner som fått avslag på ansökningar om asyl får mot ovan angiven bakgrund inte ske. Detta utgör dock inte en omständighet som i sig kan ligga till grund för att konstatera ett praktiskt verkställighetshinder enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen vid grundprövningen. Om den sökande kan återvända självant föreligger inget praktiskt verkställighetshinder. I samband med en ansökan om verkställighetshinder enligt 12 kap. kan ett uppehållstillstånd beviljas med stöd av bestämmelsen om praktiskt verkställighetshinder enligt 12 kap. 18 § första stycket 2 endast om det finns anledning att anta att ett självant återvändande inte är möjligt.

2.8. Könstympning

Könstympning är förbjudet enligt eritreansk lag och utövare kan komma att straffas. Det finns ett relativt omfattande arbete från regeringen för att minska utbreddheten. Sedvänjan är fortsatt vanlig, men minskar stadigt varje år. Risker för utsättning för ingreppet synes öka beroende på vilka påtryckningar som finns inom familjen och barnets närmaste omgivning. Att modern utsätts för ingreppet liksom om familjens hemvist finns på landsbygden utgör omständigheter som mot bakgrund av landinformation medför en ökad risk. Av landinformation framgår att det i de större städerna finns ett ökat motstånd mot könstympning⁷.

Rättslig slutsats

Då risk för könstympning åberopas som skyddsskäl måste en individuell bedömning göras i varje enskilt ärende. Hemvist, etnicitet, familjesituation samt huruvida modern och eventuella syskon tvingats genomgå ingreppet utgör exempel på omständigheter som bör beaktas vid en sådan bedömning.

Om det görs sannolikt att en flicka riskerar könstympning riskerar hon förföljelse på grund av kön vid ett återvändande och ska följaktligen anses vara flykting.

⁷ Lifos 32840; CEDAW, Consideration of reports submitted by states parties under article 18 of the convention CEDAW, fifth periodic reports of states parties due in 2012: Eritrea, 2014-05-05, paragraphs 79-84

Lifos 30364; Landinfo, Kjønnsmestelse av jenter, 2013-05-27

3. Uteslutande/exklusion

Efter att ett skyddsbehov konstaterats, måste det utredas och bedömas om den sökande ska uteslutas från att anses som flykting eller annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 b-c §§ utlänningslagen.

Grova överträdelser av de mänskliga rättigheterna har pågått under lång tid i Eritrea. Majoriteten av landets invånare är mobiliserade för nationaltjänsten och i synnerhet i den militära delen utsätts rekryter för inhuman behandling och bestraffning. I fängelser och i häkten på polisstationer utsätts intagna för godtycklig bestraffning och tortyr. I samband med gränskriget mellan Eritrea och Etiopien åren 1998-2000 begicks krigsbrott, bland annat i form av övergrepp mot civila och krigsfångar.

I asylärenden från Eritrea bör utredaren mot ovan angiven bakgrund vara särskilt uppmärksam på sökande med anknytning till den eritreanska regeringen. Det kan exempelvis handla om myndighetspersoner, partimedlemmar, poliser och personer som tjänstgjort på fängelser/häkten eller inom rättsväsendet och säkerhetstjänst. Vidare bör personer som under en längre tid tjänstgjort inom den militära delen av nationaltjänsten uppmärksammas. Tjänstgöring vid utbildningsställe, såsom *Sawa*, bör generera en fördjupad utredning kring den sökandes bakgrund. En person som har stridit för EPLF (Eritrean People's Liberation Front) i befrielsekriget som pågick fram till och med 1991 bör också utredas noga. Det finns en tydlig koppling mellan den eritreanska regeringen och EPLF då många som erhållit maktpositioner inom regimpartiet var involverade i EPLF. Då det under gränskriget 1998-2000 begicks krigsbrott måste också en sökande som deltagit i detta krig utredas noga.⁸

Detta rättsliga ställningstagande har beslutats av undertecknad rättschef efter föredragning av rättsliga experten Jonas Säfwenberg. Ställningstagandet ersätter tidigare meddelat SR 43/2015, som härmed upphävs.

Rättschef

⁸ Se MIG 2011:24 och MIG 2012:14.

Lifos 24804; UNHCR Guidelines on international protection: Application of the exclusion clauses: Article 1 F of the 1951 Convention relating to the status of refugees
Lifos 25102; UNHCR Eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Eritrea, avsnitt III C.